

BÀI 31: CÁCH MẠNG TƯ SẢN PHÁP CUỐI THẾ KỶ XVIII

I. MỤC TIÊU:

1. Kiến thức: Giúp học sinh nắm vững những kiến thức cơ bản sau:

- Cách mạng tư sản Pháp cuối thế kỷ XVIII là một cuộc cách mạng xã hội sâu rộng. Nó đã tiêu diệt chế độ phong kiến, mở đường cho CNTB phát triển ở Pháp, góp phần đẩy mạnh cuộc đấu tranh chống phong kiến ở châu Âu.
- Quần chúng nhân dân là động lực chủ yếu thúc đẩy cách mạng tiến lên.
- Những hạn chế của cách mạng tư sản: chỉ thay đổi hình thức bóc lột phong kiến bằng sự bóc lột TBCN, không xóa bỏ triệt để mọi hình thức người bóc lột người.

2. Tư tưởng, tình cảm:

- Biết trân trọng những quan điểm tiến bộ của triết học khai sáng trong cuộc tấn công vào thành trì của chế độ phong kiến, dọn đường cho cách mạng xã hội bùng nổ.
- Vai trò của quần chúng nhân dân trong cách mạng.

3. Kỹ năng: Rèn luyện kỹ năng phân tích sự kiện và kỹ năng sử dụng bản đồ.

II. ĐỒ DÙNG DẠY & HỌC:

1. Giáo viên:

- Bản đồ nước Pháp cuối thế kỷ XVIII
- Sơ đồ tiến trình cách mạng
- Tư liệu, tranh ảnh có liên quan

2. Học sinh:

- Đọc trước SGK, chú ý thử trả lời các câu hỏi, sưu tập tư liệu liên quan đến bài giảng.

III. CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH BÀI GIẢNG:

1. Ổn định lớp và kiểm tra bài cũ:

- Hãy trình bày diễn biến chính của Chiến tranh giành độc lập của 13 thuộc địa Anh ở Bắc Mỹ.

- Kết quả và ý nghĩa của Chiến tranh giành độc lập.

2. Giảng bài mới:

a. Mở bài: GV giới thiệu khái quát về tình hình nước Pháp trước cách mạng.

b. Các bước thực hiện bài học:

HOẠT ĐỘNG CỦA THẦY VÀ TRÒ	NỘI DUNG BÀI
* Hoạt động 1: Toàn thể lớp và cá nhân Nêu những bằng chứng về sự lạc hậu của nông nghiệp Pháp trước cách mạng? - HS theo dõi SGK và phim minh họa để trả lời: đất đai chia nhỏ, công cụ, kỹ thuật thô sơ, năng suất kém - GV cho xem tranh “Tình cảnh người nông dân Pháp trước cách mạng” và nêu ý nghĩa bức tranh? - HS quan sát tranh trả lời, GV chốt ý. - Giáo viên mở rộng ý: Nông dân nộp thuế cho: Chúa phong kiến (1/4 hoa lợi, thuế thừa kế, thuế cầu, thuế sử dụng cối xay gió, thuế lò nung), tăng lữ (1/10) → đời sống khổ cực. - Thương nghiệp: nhiều công ty thương mại ra đời, các hải cảng mở rộng (Bordeaux, Marseilles...). Nền kinh tế TBCN ở Pháp gặp gặp phải những cản trở gì? - GV giải thích KN “Quân chủ chuyên chế”, cho xem hình và khắc họa nhân vật Louis XVI (vua heo) * Hoạt động 2: Giáo viên - Căn cứ vào sự phân chia 3 loại người trong xã hội Pháp: Cầu nguyện, chiến tranh, lao động → 3 đ/cấp. * Hoạt động 3: GV nêu vấn đề cho HS thảo	I. Nước Pháp trước cách mạng 1. Tình hình kinh tế xã hội - Kinh tế + Nông nghiệp: Cuối thế kỷ XVIII nông nghiệp Pháp lạc hậu, công cụ thô sơ, bị phong kiến cản trở, nông dân bị lãnh chúa và giáo hội bóc lột nặng nề. + Công thương nghiệp phát triển, máy móc được sử dụng ngày càng nhiều, công nhân đông và sống tập trung... - Chính trị - Xã hội + Pháp là nước quân chủ chuyên chế do Louis XVI cai trị độc đoán. + XH chia làm 3 đẳng cấp: Tăng Lữ, Quý tộc và Đẳng cấp thứ 3 (TS, nd, bình dân thành thị)

luận: <u>Nhóm 1:</u> Đời sống của hai đẳng cấp trên? - Sống xa hoa, nợ nần, hà khắc, khinh ghét lao động, ăn bám, bảo thủ, phản động → Có khác với giai cấp phong kiến Anh? Mỗi giai cấp trong đẳng cấp 3 có yêu cầu khác nhau như thế nào? <u>Nhóm 2:</u> Điểm khác biệt làm CMTS Pháp triệt để hơn các cuộc cách mạng trước đây là gì? Giới thiệu các đại biểu tiên tiến của trào lưu triết học này - HS theo dõi SGK, suy nghĩ trả lời. GV bổ sung chốt ý và vẽ minh họa bằng chân dung các đại biểu của tư tưởng Triết học Ánh sáng (- Điểm khác: có tư tưởng Triết học ánh sáng soi đường. Các đại diện: + Montesquieu: thẩm phán, đã kích quân chủ chuyên chế, lập nền quân chủ lập hiến. + Voltaire: hạn chế quyền vua, giành quyền cho đại tư sản, + Rousseau con thợ sửa đồng hồ ở Thụy Sĩ, lập nền cộng hòa của tiểu tư sản, nông dân, công nhân.) <u>Nhóm 3:</u> Vai trò của trào lưu “Triết học Ánh sáng” → Không chỉ dừng lại ở phê phán chế độ phong kiến thối nát và giáo lí nhà thờ hủ lậu, mà quan trọng là chuẩn bị, dọn đường cho cách mạng xã hội, là cơ sở cho việc thành lập hình thức nhà nước mới sau khi cách mạng thành công. - Bản chất của giai cấp phong kiến Pháp: sống xa hoa, nợ nần, hà khắc, khinh ghét lao động, ăn bám, bảo thủ, phản động, tiêu biểu là Louis XVI. Marie Antoinette → nợ 5 tỷ livres.	→ Xã hội Pháp mâu thuẫn gay gắt (đẳng cấp 3 >< với 2 đẳng cấp trên) 2. Cuộc đấu tranh trên lĩnh vực tư tưởng Nhiều luồng tư tưởng mới chống lại những quan niệm lại hậu trong xã hội... được gọi là trào lưu “<i>triết học ánh sáng</i>”. Tư tưởng này đã dọn đường cho cách mạng bùng nổ. Tiêu biểu là Montesquieu, Voltaire, Rousseau... II. Tiến trình của cách mạng 1. Cách mạng bùng nổ. Nền quân chủ lập hiến - Nguyên nhân: Ngày 5-5-1789 Louis XVI triệu tập hội nghị 3 đẳng cấp để bàn về vấn đề tài chính nhưng đẳng cấp 3 không đồng ý. - Diễn biến: ngày 14-7-1789 quần chúng kéo đến phá ngục Basti, mở đầu cho cách mạng Pháp.
---	--

<u>Nhóm 4:</u> Mục tiêu vua Pháp triệu tập Hội nghị 3 đẳng cấp? Kết quả và ý nghĩa Hội nghị? → - Mục tiêu: thu thuế - Kết quả: đẳng cấp 3 nổi dậy - Ý nghĩa: mở màn cho cuộc đấu tranh cách mạng làm sụp đổ ngai vàng Pháp (Đăng cấp 1: 306, Đăng cấp 2: 285, Đăng cấp 3: 621) - Đăng cấp 3 tuyên bố là Quốc hội Louis XVI đóng cửa phòng họp → họ chuyển sang phòng đánh cầu, tuyên thệ không giải tán trước khi thảo xong Hiến pháp, Louis XVI nhân nhượng. - Louis XVI đưa 20.000 quân về Paris → nhân dân cướp vũ khí ở Trại thương binh (32.000 súng). * Hoạt động 4: Toàn lớp và cá nhân - Giáo viên tường thuật sự kiện 14/7/1789 và nêu vấn đề: Theo Louis XVI: “đây là 1 cuộc bạo loạn”, “Tâu bệ hạ, đây không phải là 1 cuộc nổi loạn, thật sự là 1 cuộc cách mạng”. Vì sao? - Ý nghĩa: Tước hiệu quý tộc bị bãi bỏ, bá tước. Tính chất giai cấp của Bản “Tuyên ngôn nhân quyền và dân quyền”? - Giáo viên phân tích nội dung Hiến pháp: Vua nắm quyền hành pháp, quyền bầu cử thuộc về giai cấp tư sản (công dân “hoạt động”, công dân “thụ động” → 4/7 dân số Pháp được đi bầu. Lá cờ Pháp: xanh, trắng, đỏ là sự thỏa hiệp giữa vua và Đăng cấp 3. → Tình thế cách mạng nguy ngập: + Bên trong: phản cách mạng nổi loạn từ Vendée → 60/85 tỉnh, sản xuất đình trệ → nạn đói + Bên ngoài: liên minh phong kiến châu Âu do	- Kết quả: Đại tư sản tài chính lên nắm quyền thiết lập nền quân chủ lập hiến. + 8/1789 thông qua tuyên ngôn Nhân quyền và dân quyền và ban hành nhiều chính sách khuyến khích công thương nghiệp phát triển. + 9/1791 thông qua hiến pháp - Vua, Tăng Lữ, Quý Tộc cầu viện Áo- Phổ, quần chúng nhân dân tiếp tục đấu tranh. 2. Tư sản công thương cầm quyền. Nền cộng hoà được thành lập - 8/1782, Vua và hoàng hậu bị bắt. - 21/9/1792 nền cộng hòa thứ nhất được thiết lập (của phái Girondins) → chế độ phong kiến sụp đổ. - 21/1/1793, vua Louis XVI bị xử tử. - Đầu năm 1793 nước Pháp đứng trước nhiều khó khăn (thù trong,
--	--

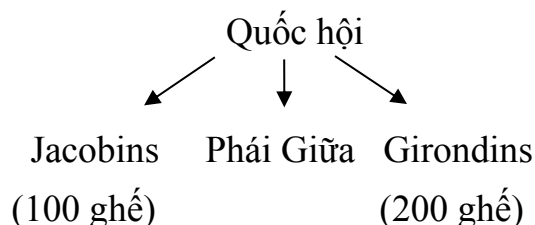
Anh đứng đầu, tấn công nước Pháp.

- GV nêu câu hỏi chuyển ý:

Trước hành động phản quốc của nhà vua và hoàng hậu, cách mạng cần phải làm gì?

*** Hoạt động 5:** GV trình bày, phân tích và giải thích giúp HS nhận thức

- Giáo viên giải thích việc phái Girondin lên cầm quyền:

- **Giáo viên kể chuyện:** Louis XVI cùng gia đình bỏ trốn, bị bắt ở Varen (gần biên giới Bỉ)...

- **Giáo viên mở rộng:** với 387 phiếu thuận, 334 phiếu chống, Louis XVI bị tuyên án tử hình, Robespierre: “Nhà vua phải chết để cho đất nước sống còn”.

- 21/1/ 1793, Louis XVI bị chém đầu bằng máy chém, một dụng cụ vừa được phát minh vào thời ấy.

Vì sao Anh đứng về phía phong kiến châu Âu chống nước Pháp cách mạng?

- Giáo viên giải thích: chuyên chính: chính quyền mạnh, được nhân dân ủng hộ, đại diện cho quyền lợi của tiểu tư sản, chịu ảnh hưởng của Rousseau, *Saint Just*: “Chính phủ cách mạng có nhiệm vụ dâng cho những công dân tốt mọi sự che chở, nó chỉ dâng cho kẻ thù của nhân dân cái chết”.

*** Hoạt động 6:**

- GV sử dụng ảnh chân dung Robespierre, khắc họa những phẩm chất nổi bật của ông GV

giặc ngoài).

- Tháng 5/1793 phái Girondins bị lật đổ, chính quyền về tay phái Jacobins.

3. Nền chuyên chính Jacobin - đỉnh cao của cách mạng

- Sau khi lên nắm quyền, phái Jacobins đưa ra nhiều chính sách kịp thời, hiệu quả cho nhân dân:

+ Giải quyết ruộng đất và tiền lương.

+ Thông qua hiến pháp mới, mở rộng tự do, dân chủ, xoá nạn đầu cơ tích trữ.

+ Ban hành lệnh tổng động viên, xoá bỏ các nghĩa vụ phong kiến...

→ Cách mạng đạt đến đỉnh cao.

- Do mâu thuẫn nội bộ nên phái Jacobin suy yếu.

- Ngày 27/7/1794 phái Jacobins bị lật đổ, cách mạng đi đến thoái trào.

đề nghị HS theo dõi SGK, nêu các biện pháp tiến bộ của phái Jacobin, đặc biệt nhấn mạnh vấn đề chia nhỏ ruộng đất, bán trả góp cho nông dân trong 10 năm → giải quyết vấn đề cơ bản của một cuộc cách mạng (mà những cuộc cách mạng tư sản trước và sau đó không thực hiện được) Tác động của những biện pháp trên? - Nhân dân phấn khởi, sản xuất tăng. - Quân đội chiến đấu dũng cảm, thế tiến công. - Giáo viên giới thiệu: Napoléon Bonaparte. Ý nghĩa lịch sử của cách mạng tư sản Pháp? - GV hướng dẫn HS so sánh những thành quả mà cách mạng Pháp đạt được, đặc biệt nhấn mạnh những thành quả mà cách mạng Pháp đạt được, đặc biệt là vai trò của quần chúng nhân dân. Chính vì thế cách mạng Pháp được xem là cuộc cách mạng điển hình nhất, tiêu biểu nhất, hơn hẳn bất kì cuộc cách mạng tư sản nào xảy ra trước hoặc sau nó → “Đại cách mạng”	4. Thời kỳ thoái trào - Từ 1794 – 1799: còn gọi là thời kỳ Đốc chính, mọi thành quả cách mạng bị thủ tiêu, nước Pháp mất ổn định. - 1804, Na-pô-lê-ông lên ngôi hoàng đế, chế độ phong kiến được phục hồi. → Cách mạng chấm dứt, nước Pháp sang thời kỳ lịch sử mới. 3. Ý nghĩa lịch sử của cách mạng Pháp cuối thế kỷ XVIII - Hoàn thành nhiệm vụ của một cuộc cách mạng tư sản: lật đổ phong kiến, giải quyết ruộng đất cho nông dân, tạo điều kiện cho CNTB phát triển. - Giai cấp tư sản lãnh đạo, nhưng quần chúng quyết định tiến trình của cách mạng. - Mở ra thời đại thắng lợi và củng cố quyền thống trị của giai cấp tư sản trên phạm vi thế giới.
---	---

3. Củng cố bài:

- Cách mạng tư sản Pháp nổ ra trong hoàn cảnh nào?
- Tại sao nói thời kỳ chuyên chính Jacobins là đỉnh cao của cách mạng Pháp 1789?
- Ý nghĩa lịch sử của cách mạng tư sản Pháp?
- Tại sao nói quần chúng nhân dân Pháp có vai trò chính trong việc đưa cách mạng pháp lên đến đỉnh cao?

4. Ôn tập và chuẩn bị bài:

- Học ba câu hỏi trong sách giáo khoa, trang 158.
- Đọc trước SGK bài 32: “*Cách mạng công nghiệp thế kỷ XIX ở châu Âu*”

- Sưu tập tư liệu, tranh ảnh liên quan đến bài học mới.